

Torsdag 2026-02-12

Klockan 09-12:00

Plats: Tavelsjö Wärdshus

Kallade:

Bygderådet Umeå: Alf Söderlund, Eva Lindman, Roger Sandström, Hans Weinehall

Västerbottens idrottsförbund: ~~Niclas Bromark~~, Mikael ErikssonEnskild förening på Umeå landsbygd: ~~Maria Bergstén~~ Stöckebygdens Utveckling, Olle Nygren
Holmöns utvecklingsforum

Företagarna Umeå: vakant, Torbjörn Wennebro

LRF Umeå: Per-Gunnar Olofsson, ~~Ingvar Persson~~

Enskilt företag på Umeå landsbygd: Kristina Johansson, Emma Börnerberg

Umeå universitet: Marco Eimermann

SLU: vakant

Coompanion Västerbotten: Cathrin Sandström

Umeå kommun: Mikael Berglund, ~~Mattias Larsson~~, ~~Bore Sköld~~, Elmer Eriksson.Jennie Bergvall Kalén handläggare, Linn Alexandersson handläggare, Elin Lindqvist
sekreterare**Inbjudna gäster:**

Erika Berg, beredskapssamordnare (samhällsskydd och beredskap)

Pernilla Helmersson, samhällsplanerare (strategisk utveckling)

LBR:s mötesagenda är indelad enligt dessa kategorier:

Förutsättningar: ex. infrastruktur, kommunikationer, byggande, service
Lokalt näringsliv: företagande, ex. besöksnäring, skogs- och lantbruk
Hållbar utveckling: ex. miljö/klimat, attraktivitet, kultur, föreningsliv, jämställdhet, mångfald
Övergripande

Ärende	Omfattning
Agenda	• Hej och välkommen (Mikael) • Presentation nya ledamöter • Umeå Kommuns arbete med beredskap, vad händer just nu och vad är tanken med Trygghetspunkter, Erika Berg, beredskapssamordnare • Landsbygdsstrategernas punkter ink. Landsbygdssvepet • Runda mellan rådsledamöterna • Småhusbyggande i Umeåregionen, Pernilla Helmersson • Övrigt
Presentation av nya ledamöter	Cathrin Sandström kommer representera Coompanion Västerbotten som adjungerad under 2026. Hon har arbetat med omställningsfrågor i fyra år med att stötta ideella föreningar, ekonomiska föreningar och företag. Coompanion Västerbotten har i uppdrag att arbeta med kooperativ utveckling, social innovation och landsbygdsutveckling. De finansieras av Umeå kommun, regionen och Tillväxtverket. Hans Weinehall kommer kliva in som efterträdare efter Ulla och representerar Bygderådet. Han är från Varmvattnet och har jobbat med allt från sjukvård till transport. Hans är också ordförande i Taveljö byanät och väldigt engagerad i landsbygdsutvecklingsfrågor.
Umeå Kommuns arbete med beredskap, vad händer just nu och vad är tanken med Trygghetspunkter, Erika Berg, beredskapssamordnare	Erika beskriver hur det försämrade säkerhetsläget kopplat till Rysslands krig i Ukraina ställer högre krav på Sveriges och kommunens robusthet. För att beredskapen ska fungera behöver både kommun och invånare ta ansvar. Umeå kommun stärker nu sitt arbete med kontinuitetsplanering, utbildning, övning, reservkraft, drivmedelsberedskap och lagerhållning, med målet att livsmedel ska räcka i fyra veckor utan leveranser. Nya lagkrav skärper också kraven på kommunens robusthet. Ett exempel är trygghetspunkter – platser dit invånare kan vända sig vid allvarlig kris, höjd beredskap eller krig. Där ska man kunna få skydd, vatten, toaletter, laddning, information, krisstöd samt viss möjlighet till mat och vila. Från 1 januari 2027 kan en eventuell ny lag kräva att kommunerna har utpekade så kallade "särskilda samlingsplatser". Samlingsplatserna kommer kräva en tydlig organisation, som platsvärdar för att hantera frågor som rör drift, värme, vatten, el, logistik, bevakning osv.

	Det behövs också stärkt samverkan mellan kommun, byaföreningar och lokala infrastrukturer som byanät. Trygghetspunkterna/särskilda samlingsplatser kommer också behöva vara förutbestämda och kommunicerade samt utformas olika i centrala Umeå och på landsbygderna. Här ses landsbygderna som en resurs tack vare tillgång till livsmedel och lagringsmöjligheter. Erika lyfter också behovet av att ta vara på det lokala engagemanget. Stöcke och Holmön nämns som exempel där det pågår projekt med fokus på beredskap. T.ex. kan Holmöns erfarenheter av god hemberedskap också användas på fastlandet. Två områden väcker särskild oro kring ett beredskapsperspektiv vilket är: vattenförsörjning och minskad lokal livsmedelsproduktion. Rekommendationen är minst 3 liter vatten per person och dygn i en vecka, vilket kräver fler reservlösningar utvecklas exempelvis vattendrag. Det behöver också finnas en acceptans för att vattenhämtningsplatser kan ligga långt bort. Gällande livsmedel kommer det behövas en ökad lokal livsmedelsproduktion. Finland är ett inspirerande exempel som jobbat med "kontraktslöningar" där bönder vet hur de ska agera under kris. Redan nu behöver kommunen också börja hantera frågor om djurhållning, drivmedel, elverk och skydd av resurser som en del i arbetet med att säkra livsmedelsproduktionen under kris och krigstid. Avslutningsvis lyfter Erika den stora potentialen i att samverka med civilsamhället. Många byagårdar vill bidra men efterfrågar tydligare struktur, bättre information och finansieringsmöjligheter. Här behöver beredskapsarbetet som är påbörjat accelerera samtidigt som medborgare uppmanas ta eget ansvar och kan kontakta Erika Berg vid frågor. Myndigheten för civil försvar (tidigare MSB) har dessutom fått utökad budget. Medskick: lär av tidigare krisberedskap då det fanns skyddsrum som var fullt utrustade och tydligt markerade vart de fanns, stärk lokal matproduktion genom att fler äter lokalt, säkerställ tillgång till reparatörer och reservdelar, och se till att byanät fungerar om annan kommunikation slås ut. Risk att stora beredskapslager från södra Sverige som lagras i norr pressar marknaden för lokala producenter.
--	--

Landsbygdsstrategins punkter ink. Landsbygds- svepet	Umeå Kommun landsbygdsstöd 2025 Under 2025 har 20 projekt beviljats medel vilket innebär att hela årsbudgeten blev upparbetad. Tre ansökningar avslogs eftersom de passade bättre inom andra kommunala stöd. Generellt har det varit stort fokus på att utveckla mötesplatser. Den geografiska spridningen av beviljade projekt har varit god. En årsrapport kommer publiceras på www.umea.se/landsbygd när den är beslutad i Kommunstyrelsens näringslivs och arbetsutskott. Den kommer också skickas till LBR. I årsrapporten går det att läsa mer om beviljade projekt samt om stödets riktade satsningar för 2026. Mellan 15 februari - 15 april kan föreningar verka på landsbygderna söka landsbygdsstödet för att köpa in en digital skärm till sin lokala mötesplats. Satsningen syftar till att göra det enklare för föreningar och bybor att ta del av aktiviteter digitalt från sina lokala mötesplatser. En digital skärm kan möjliggöra gemensamma träningspass, föreläsningar eller andra aktiviteter som stärker gemenskapen lokalt. Föreningar kan söka max 20 000 kronor per projekt och totalt har 100 000 kronor avsatts för satsningen. Läs mer här: www.umea.se/landsbygdsstod Landsbygdsutvecklingsrådets verksamhetsplan 2026 Det är dags att uppdatera rådets verksamhetsplan för 2026. Under mötet landade ledamöterna i att samma arbetsgrupper från förra året tas med även i år, men att det om intresse finns kan skapas en arbetsgrupp kring beredskap. Linn och Jennie skickar frågan till ledamöterna på mejl. Mikael lyfter också att eventuellt kan det behöva göras ett omtag kring övergripande aktiviteter och arbetsgrupperna efter de politiska förändringar som vi kan vänta oss under 2027. Mobilt byakontor 2026 Det Mobila byakontoret kommer fortsätta under 2026. Ett arbetssätt som testats under 2025 och som innebär att Jennie och Linn en gång i månaden jobbar från en lokal mötesplats för att få bättre kännedom om Umeå Kommuns många byar. Ett koncept som bygger på att göra det enklare för boenden i landsbygderna att komma i kontakt med kommunen. Till träffarna bjuds också tjänstepersoner från andra verksamheter med så att vi knyter närmare kontakt med både varandra och lokalsamhällena.
---	--

	Inför 2026 kommer några nya inslag att testas. Bland annat kommer verksamheter som följer med att erbjudas hålla föreläsningar eller aktiviteter vid vissa träffar. Tiden för upplägget har också justerats till 14-18.30 för att möjliggöra att fler ska kunna besöka det Mobila Byakontoret. Fram till 25 februari har föreningar möjlighet att anmäla intresse för att vi ska besöka deras by och därefter kommer Linn och Jennie ta fram ett körschema för hela året. Läs mer om det Mobila Byakontoret på www.umea.se/mobiltbyakontor. Landsbygdsriksdagen 29–31 maj i Skellefteå Landsbygdsriksdagen 2026 äger rum 29–31 maj i Skellefteå och Västerbotten. Ett arrangemang som samlar tjänstepersoner, politiker, myndigheter, civilsamhället och organisationer från hela landet under tre dagar. Arrangemanget genomförs av Riksorganisationen Hela Sverige Ska Leva i samarbete med dess länsavdelning i Västerbotten. Syftet med arrangemanget är att driva landsbygdsfrågorna framåt och sätta landsbygdsutvecklingen högt upp på den politiska agendan. Umeå Kommun medfinansierar arrangemanget med 100 000 kronor via avdelningen Strategisk Utveckling och genom detta kommer Linn och Jennie arrangera ett valbart kunskapsseminarium samt synas på plats under helgen genom en monter. Här kommer bland annat samarbete inom Umeåregionen och mellan Seniortorget och landsbygdstrategerna att lyftas särskilt. Umeå kommun är också med och arrangerar en av inspirationsresorna med buss som avgår från Umeå till Skellefteå under fredagen. Under bussresan kommer ett antal stopp göras inom Umeå och Robertsfors kommuner med fokus på samverkan och drivkraft. Totalt arrangeras 18 inspirationsresor. Läs mer och anmäl dig till arrangemanget här: Anmälan - Landsbygdsriksdagen Projektinfo: Engagera hållbart - bygder i samverkan Jennie berättar att projektet handlar om att stärka föreningslivet på Umeåregionens landsbygder och bidra till ett långsiktigt och hållbart ideellt engagemang. I stort handlar det om att utveckla samverkan och utbyte mellan föreningar över bya- och kommungränser, men också att bättra inkludera unga i det lokala föreningslivet. Erik Nilsson har anställts som
--	---

	projektledare och har sin anställning hos Umeå kommun och avdelningen Strategisk utveckling. Läs mer om projektet här: www.umea.se/landsbygdsprojekt Projektinfo: Med ön som katalysator: testbädd för medborgardrivna välfärdsmodeller i landsbygd och skärgård Projektet handlar om att utveckla nya servicelösningar tillsammans med lokalsamhället på Holmön. Stort fokus på omsorg, trygghet och beredskap. Jennie är projektledare på 50%. Flera aktiviteter har påbörjats: - Utredda om öns brandvärn kan rycka ut på fler larm än brand (som trygghetslarm och första hjälpen) - Ta fram rutiner vid långvariga strömavbrott: vad gäller, vem gör vad? - Planering för byggandet av ett samhällsrum på öns Prästgård, som möjliggör digitala vårdkontakter och annan offentlig service. Projektet handlar om att göra ön mer självförsörjande inom omsorg och beredskap – ska inte vara lika transportberoende. En lokal koordinator kommer anställas på ön som får i uppdrag att arbeta förebyggande och främjande mot äldre och barnfamiljer. Kommer också ha en särskild roll kring drift och värdskap av samhällsrummet. Projektet utgår från Holmön men handlar om att utveckla nya servicelösningar på landsbygder och i skärgårdar där det idag finns utmaningar att nå fram med service på traditionella sätt. Läs mer: www.umea.se/landsbygdsprojekt Landsbygdssvepet • Föreningen hållbar utveckling Stöckebygden har startat upp ett nytt nätverk för småföretagare och föreningsaktiva som vill skapa fler samarbeten och affärer för en starkare bygd. 17 februari bjuder nätverket in till en första träff på Strömbäck Folkhögskola. • Företag inom Umeåregionen kan söka mikrostöd motsvarande 50 000 kronor hos Idériket Umeåregionen 2030 för att utveckla nya produkter, testa en idé eller ta fram nya tjänster. Ansökan är enkel och besked ges inom bara några veckor. Ta kontakt med verksamhetskontoret vid frågor: Kontoret - Leader Idériket Umeåregionen 2030
--	---

Runda mellan rådsledamöterna	Mikael, ordförande LBR (S) Ny landsbygdsgrupp har startats på Detaljplanering, som kommer jobba fokuserat med landsbygdsfrågor. Inom byggsidan märks fler samtal om att börja bygga igen, förhoppning om ökad aktivitet. Elmer (M) Fokus på fraktgods och dialog med Umeå kommun. Företagen driver på behovet av fler bostäder. Marco, Umeå universitet Arbetar med hållbara mötesplatser, avslutningskonferens 25 maj i Kramfors. Skickar information. Cathrin, Coompanion Västerbotten Just nu fokus på att stödja ägarskiften och generationsväxlingar inom projektet Ägarsteget. Här ska en digital plattform underlätta vid ägarförändringar. Utöver det jobbar Coompanion med energi- och byggemenskaper, bland annat i Skellefteå. De har även en del samverkan kring krisberedskap med RISE och Umeå kommun. Hans, Bygderådet Viktigt med förenklingar kring byggande på landsbygd – från start till mål, inklusive finansiering. Svårt att låna pengar och det råder bristande kunskap om landsbygdernas villkor. Eva, Bygderådet, står över rundan Emma, enskilt företag på landsbygd Delarrangör i två draghundtävlingar som genomförs under SM-veckan på Nydala. Fråga om hur arrangemang kan lyftas ut på landsbygden. Behov av skidarena i Umeå kommun. Kristina, enskilt företag på landsbygd Deltar i möte i Lycksele om att öka livsmedelsproduktionen i Västerbotten tillsammans med LRF, Swedbank, Landshypotek, Länsstyrelsen mfl. Fokus på generationsskiften – hur unga ska kunna ta över ekonomiskt och hur äldre ska kunna släppa – samt nyetableringar. P-G, LRF Renbetesskador på åkrar och ängar med stora skördebortfall – hur hitta lösningar?
---	---

	Roger, Bygderådet I Vännäs får ekologiska odlare odla mark gratis på kommunal mark – förslag att Umeå kommun kan inspireras (Mikael tar med frågan). Alf, Bygderådet Behov av att utveckla lokala matflöden med småskalig logistik (modell finns längs Vindelälven). Regelverk upplevs krångligt. Här finns en lösning via FarmUp som är en svensk digital plattform som kopplar samman lokala matproducenter med konsumenter, företag, butiker, restauranger och offentlig sektor. Syftet är att göra det enklare att sälja, köpa och distribuera närproducerad mat med smart logistik. Läs mer här: FarmUp - Den bästa maten finns nära dig.
Småhusbyggande i Umeåregionen, Pernilla Helmersson	Pernilla berättar om planerna på en kommunöverskridande satsning för att öka småhusbyggandet inom Umeåregionen (Umeå, Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln, Vännäs och Örnsköldsviks kommun). Satsningen går under namnet "Småhuslyftet" och syftar till att öka småhusbyggandet, bredda bostadsutbudet, stärka landsbygderna och regionen och vara redo när marknaden vänder. Bakgrunden är att det i dagsläget råder en brist kring småhusbyggande inom kommunerna och att det utbud som finns inte matchar behov och efterfrågan vilket gör att naturliga flyttkedjor uteblir. Ambitionen med kampanjen är att samla och förstärka de åtgärder som redan görs och positionera regionen som en intressant testbädd för investerare. Projektgruppen som jobbar med satsningen ska inte fastna i hindrade lagstiftning. Det ska också vara ett fokus på att kraftsamla kring övergripande frågor snarare än enskilda planprocesser. Redan nu märker Pernilla att det finns ett starkt politiskt stöd för en gemensam regional satsning och att koppla det till den gröna omställningen och långsiktig regional utveckling. Några konkreta aktiviteterna handlar om planering och synliggörande. Bland annat att göra en översyn av kommunernas översiktsplaner och befintliga planeringsunderlag. Det finns även tankar på att mappa byggbara lägen och möjligheter samt att arrangera ett "tomtsläpp" och paketera de erbjudanden som finns på ett så kallat "tomttorg", en slags digital portal för småhustomter. Här blir det också viktigt att uppmana privata markägare att frigöra mark.

	En annan del handlar om att stärka samverkan med andra aktörer, d.v.s. att dra med banker, investerare och intresserade organisationer (exempelvis bo-gemenskaper och små kooperativ). Dialog förs redan med Villaägarna som erbjuder rådgivning och möjliga garantilösningar för att öka lånemöjligheter. Nu söks extern finansiering för att kunna genomföra Småhuslyftsprojektet. Inspel/medskick: • Byggprocesser och kostnader – behov av helhetsbild och kostnadssänkningar. • Långa handläggningstider för förhandsbesked (ibland flera år trots 10 veckors mål). • Finansieringssvårigheter – särskilt för privatpersoner och mindre aktörer. • Lukt- och bullerfrågor vid byggande nära lantbruk (förslag om servitut/informationslösningar). • Risk för osunt höga priser i “dopad” marknad. • Behov av fler trädgårdsstäder – även på landsbygderna.
Övrigt	Nästa möte på Umeå Universitetet 23 april.
Kommande LBR möten 2025	• 23 april – Umeå Universitet • Sommaravslutning vid Kvarnen Fisk? • 17 september – förhinder bygglovskonferens – ändring till veckan därpå 24/9? • 3 december

Sammanställt av:

Elin Lindqvist för Mikael Berglund, Jennie Bergvall Kalén, Linn Alexandersson

Webbsida: www.umea.se/lbr